

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Deres ref:

Vår ref: RMK 2014/5233

Dato: 14.10.2014

Høring - Forslag endringer i valgloven og valgforskriften

Ovennevnte sak ble behandlet av Levanger formannskap i møte 8. oktober 2014, sak 80/14.

Særutskrift av saken følger vedlagt.

Med hilsen

sign.

Rita-Mari Keiserås

formannskapssekretær

Levanger kommune

Sakspapir

Høring - Forslag endringer i valgloven og valgforskriften

Saksbehandler: Rita-Mari Keiserås	Arkivref: 2014/5233 - /
E-post: rita.mari.keiseras@levanger.kommune.no	
Tlf.: 74052716	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Levanger formannskap	08.10.2014	80/14

Saksprotokoll i Levanger formannskap - 08.10.2014

Forslag i møte:

Ingen.

Avstemning:

Rådmannens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Levanger kommune slutter seg til Kommunal- og moderniseringsdepartementets forslag til endringer i valgloven og valgforskriften.

Det vises ellers til departementets evaluering av forsøkene som ble gjennomført av en del kommuner i 2011 og 2013, med elektronisk avkryssing i manntallet på valgdagen og dermed endret framgangsmåte for mottak av fremmede stemmer. Levanger kommune vil beklage at det ikke blir gitt anledning for alle landets kommuner til å delta i forsøket som skal videreføres ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015, men forutsetter at dette blir en mulighet for alle kommunene fra 2017 dersom forsøkene er vellykkede denne gang også.

Rådmannens forslag til vedtak:

Levanger kommune slutter seg til Kommunal- og moderniseringsdepartementets forslag til endringer i valgloven og valgforskriften.

Det vises ellers til departementets evaluering av forsøkene som ble gjennomført av en del kommuner i 2011 og 2013, med elektronisk avkryssing i manntallet på valgdagen og dermed endret framgangsmåte for mottak av fremmede stemmer. Levanger kommune vil beklage at det ikke blir gitt anledning for alle landets kommuner til å delta i forsøket som skal videreføres ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015, men forutsetter at dette blir en mulighet for alle kommunene fra 2017 dersom forsøkene er vellykkede denne gang også.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- Høringsnotat ”[Evaluering av valget i 2013. Forslag til endringer i valgloven og valgforskriften](#)”

Saksopplysninger:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt ut forslag til enkelte endringer i valgloven og valgforskriften, jfr. høringsnotatet. Det vil bli tatt endelig stilling til forslagene i etterkant av høringsrunden.

Frist for innsending av uttalelser til høringsnotatet er satt til 31. oktober 2014.

I høringsnotatet har departementet også en gjennomgang av evalueringen etter stortingsvalget i 2013. Med bakgrunn i evalueringen har departementet foreslått mindre endringer i valgregelverket.

Departementet foreslår å gjøre følgende lovendringer:

1. Forslag om at departementet overtar ansvaret for produksjon og utsendelse av valgkort, herunder at forskriftshjemmelen om valgkort utvides til å omfatte departementets myndighet til å gi nærmere bestemmelser om valgstyrets plikter i forbindelse med produksjonen og utsendelsen.
2. Korrigere at kretsendringer skal rapporteres til Kartverket.

I tillegg foreslås det enkelte forskriftsendringer i regelverket for utforming av stemmesedler, og valgstyrets plikter i forbindelse med produksjon av valgkort.

Høringsnotatet omtaler også problemstillinger knyttet til for sent innkomne forhåndsstemmer, men foreslår her ingen konkrete lovendringer i denne omgang. Eventuelle forslag om forskriftsendringer på dette området vil bli sendt ut på høring på et senere tidspunkt, men departementet ber om tilbakemeldinger på denne problemstillingen allerede nå.

Valgkort:

Ifølge valgloven er det valgstyrets ansvar for at det blir sendt ut valgkort til alle velgere. Valgforskriften har bestemmelser om valgkortets utforming. Ved valget i 2013 sørget departementet for å produsere og sende ut valgkortene på vegne av kommunene. Valgkortet utgjorde da en side av en husstandsbrosjyre. Dette var en frivillig ordning som alle kommunene var deltakere av. Kommunen måtte dekke kostnadene tilsvarende trykking og porto for selve valgkortet. Kommunene utrykker at de har opplevd denne ordningen som positiv på alle måter, også kostnadsmessig. Departementet foreslår å overføre ansvaret for utsendelse av valgkort fra kommunene til departementet. De ser det da også som naturlig at besparelsen i forhold til produksjon og utsendelse blir trukket fra i rammetilskuddet til kommunene.

Innrapportering av kretsendringer:

I valgloven står det at valgkretsendringer skal rapporteres til folkeregistermyndigheten. Det er nå sentral matrikkelenhet (Statens kartverk) som skal motta slike meldinger. Departementet foreslår at denne bestemmelsen oppdateres med rette myndighet, slik at valgstyrene melder dette inn korrekt. Dette er kun en teknisk endring, som ikke medfører endring av praksis og ansvar.

Stemmesedler:

Departementet fastsatte i 2013 standardiserte krav til utforming av stemmeseddelen ved stortingsvalg i valgforskriften. Dette for å ivareta krav til universell utforming, likhet over hele landet og standardisering for gjenkjenning av skannede sedler. Seddelen har en forskutt falsing, som har vist seg ført til mindre feilbretting. Departementet har ikke mottatt motforestillinger på at stemmesedlene standardiseres. Departementet mener at utformingen av stemmesedlene ved både stortingsvalg, kommunestyre- og fylkestingsvalg bør standardiseres, og foreslår regler for dette i ny forskriftsbestemmelse.

For sent innkomne forhåndsstemmer:

Det ble ved valget i 2013 på landsbasis forkastet over 1600 for sent innkomne forhåndsstemmegivninger (Levanger mottok 3 for sent). Dette er stemmegivninger som ikke er registrert som forkastet i valgboka, de har altså kommet for sent (etter kl. 21.00 på valgdagen) til å bli tatt med i valgdatasystemet.

Stortingets fullmaktskomite har kommentert problemstillingen i [Innst. 1S \(2013-2014\)](#), og uttaler at de finner at antallet for sent innkomne forhåndsstemmer er uakseptabelt høyt, selv om det ved dette valget ikke skal ha hatt betydning for valgresultatet i noen av fylkene. Komiteen ber departementet se på regelverket for forsendelse.

Departementet foreslår ikke på nåværende tidspunkt å endre på lovfestede frister for velgerens adgang til å forhåndsstemme eller fristen for valgstyrets mottak av stemmen. Departementet vurderer derimot å gjøre endringer i forskrift knyttet til oversendelse av forhåndsstemmer. De ber om tilbakemeldinger i høringsrunden på dette temaet, og eventuelle forslag til forskriftsendringer vil bli sendt på høring senere.

Evaluerings:

Når det gjelder innholdet i departementets evaluering etter stortingsvalget høsten 2013 vises det til rapporten i sin helhet.

Vurdering:

Valgkort – endring i valgloven og forskriften:

Vi ser positivt på forslag til endringer som vil innebære forenkling og ressursbesparelse for kommunen, og samtidig vil sikre at alle landets velgere får samme minimumsinformasjon. Det vil fortsatt medføre kommunen et viktig ansvar for å legge inn korrekt informasjon i elektronisk valgadministrativt system (EVA). Selv om besparelsen i forhold til produksjon og utsendelse vil bli trukket fra i rammetilskuddet til kommunene, vil kommunen/fylkeskommunen spare ressurser ved bl.a. å slippe å gjennomføre anbudskonkurranser.

Innrapportering av kretsendringer – endring i valgloven:

Kun av teknisk art.

Stemmesedler – endring i valgforskriften:

Selv om målsetningen er at stemmesedlene til de ulike valgene skal ha en mest mulig lik utforming, kan ikke formatet som ble fastsatt ved stortingsvalg benyttes ved lokalvalg. For kommuner og fylkeskommuner som har mer enn 41 representanter i kommunestyret og 55 i fylkestinget, vil de foreslåtte kravene medføre at en to-falset stemmeseddel av større format må benyttes. Disse sedlene er noe dyrere og skanninga tar lengre tid. Vi mener likevel, som departementet, at hensynet til universell utforming og ivaretagelse av hemmelige valg er argument som må veie tungt.

For sent innkomne forhåndsstemmer – vurdering av forskriftsendring:

Slik regelverket er i dag går det tydelig fram at det er valgstyret i den enkelte kommune som er ansvarlig for at en forhåndsstemmegivning blir sendt på en slik måte at den når frem i tide. Departementets evaluering viser at det er mye å gå på i forhold til å presisere gjeldende regelverk overfor kommunene. Blant annet må det legges sterkere vekt på bruken av de rapporter det valgadministrative systemet (EVA) kan tilby. Levanger kommune fikk en stor andel av forhåndsstemmene tilsendt i konvolutter hvor det var skrevet på med nesten uleselig håndskrift, og flere forhåndsstemmegivninger kom tilsendt i omslagskonvolutt uten «forsendelseskonvolutt». Vi har også stor tro på at de enkelte kommuner inngår egne

«spesialavtaler» med Posten. Utover dette er det vanskelig å kommentere hva som skyldes at stemmer kommer for sent fram.

Vi mener, som det er nevnt i departementets vurdering, at det er uheldig å endre på fristen for mottak av forhåndsstemmegivninger basert på et alt for usikkert evalueringsgrunnlag fra tidligere valg. Vi støtter at det legges opp til en ordning med bedre rapportering, og at det ved valget 2015 gjennomføres en evaluering som ser på årsaker.

Departementet har valgt å ikke videreføre forsøk med forhåndsstemmegivning over internett. De har gjennom disse forsøkene samlet mye erfaring, som kunne vært brukt for å vurdere bruk av elektronisk forhåndsstemmegivning i kontrollerte omgivelser. Ved å la velgeren få avgi forhåndsstemme på PC i valglokalet vil en unngå forsinkelse med postforsending av stemmene.

Evaluerings:

Det vises til høringsnotatets del som går på evaluering av forsøkene som ble gjennomført av en del kommuner i 2011 og 2013, med elektronisk avkryssing i manntallet på valgdagen og endret framgangsmåte for mottak av fremmede stemmer. Evalueringen viser at stemmegivningen ble effektivt gjennomført og at dette gjorde etterarbeidet mye lettere. Tenker da spesielt på dette med fremmede stemmer, som er et veldig forsinkende ledd i opptellingsarbeidet i alle kommuner uansett antall stemmeberettigede.

Forsøket blir videreført i 2015 med flere deltakende kommuner. Departementet har prioritert store kommuner til forsøket, da med tanke på risikovurderingen og risikoreducerende tiltak.

Det er beklagelig at det for valget 2015 ikke blir gitt anledning for alle landets kommuner til å velge om de vil prøve ut dette i sin kommune. En kommune på Levanger sin størrelse (ca. 15000 stemmeberettigede) vil ha mye av de samme risikoutfordringene, men beredskapsplanens rutiner vil være enklere å følge opp enn for en stor kommune. Tenker da spesielt på at kretsene i en mindre kommune har langt færre å krysse manuelt om nettilgang skulle falle ned i en eller flere valgkretser.

Rådmannen vil ut fra ovennevnte tilrå at Levanger kommune slutter seg til departementets forslag til endringer i valgloven og valgforskriften. I tillegg foreslås å vedta en bemerkning angående valgevalueringas tema som omhandler elektronisk avkryssing i manntallet på valgdagen.